

ČESKÝ JAZYK

Porovnávací test – 5. TŘÍDA (KÓD C5–C3)

U každé z vět v úlohách 1 až 14 rozhodněte, zda je napsána bez pravopisné nebo mluvnické chyby.

1. ano(A) – ne(B) Zahradníci vysadili lípy, ale ty se neujaly.
  2. ano(A) – ne(B) Na svazích Šumavy se od jara do zimy pásly kozy s ovce.
  3. ano(A) – ne(B) Kdyby naše žádost o byt byla zamítnuta, ocitli bychom se v nouzi.
  4. ano(A) – ne(B) Skládací koloběžka mám pomáhá skrátit cestu do školy.
-
5. ano(A) – ne(B) Připomněli my všechny moje neúspěchy.
  6. ano(A) – ne(B) Horolezci dobývají vrcholy Alp.
  7. ano(A) – ne(B) Vlnobití vyplavilo na břeh mnoho mušlí a oblázků.
  8. ano(A) – ne(B) Kostelík je nápadný svou hranolovitou vížkou.
  9. ano(A) – ne(B) Včera mohly prachatické děti poprvé využít moderní sportoviště.
-
10. ano(A) – ne(B) Minerálka se prodává i v půlitrových lahvích.
  11. ano(A) – ne(B) Liška přemítala, co čápovi nabídne k obědu.
  12. ano(A) – ne(B) Ve volném čase se rád zabývám různými křížovkami, osmisměrkami, hlavolamy a rébusy.
  13. ano(A) – ne(B) Objev ruchadla byl na svou dobu velmi důmyslný vynález.
  14. ano(A) – ne(B) Dlouhé mlčení se mi protiví.

15.

Doprovázely nás _____.

Který z následujících podmětů můžeme doplnit do věty tak, aby byla zachována její pravopisná správnost?

- (A) kamarádi
- (B) odborníci
- (C) přání
- (D) melodie

16.

Které z následujících slov má více hlásek než písmen?

- (A) zaměřil
- (B) zachoval
- (C) zamával
- (D) oddychl

17.

V následujících řadách jsou uspořádána zájmena, předložky, číslovky, citoslovce. Který řádek tomuto uspořádání neodpovídá?

- (A) ta, před, deseti, hop
- (B) ona, a, osmý, žbluňk
- (C) mi, mezi, dvakrát, au
- (D) kdo, nad, devatenáct, fuj

18.

Která předložka **netvoří** vazbu s podstatným jménem ve druhém pádě?

- (A) kromě
- (B) do
- (C) po
- (D) od

19.

Od kterého z následujících podstatných jmen **nemůžeme** vytvořit přídavné jméno i příslovce?

- (A) kočka
- (B) jaro
- (C) teplo
- (D) smutek

20.

Ve kterém z následujících souvětí jsou správně napsány čárky?

- (A) Trhali jsme borůvky, jahody a maliny, našli jsme i houby.
- (B) Kluci si vymýšleli hry, stále něco kutili a postavili stan který patřil náčelníkovi.
- (C) Děti i dospělí se těší na letní výlety, na koupání v řece, a na jízdu na kole.
- (D) Sbíráám známky, odznaky a obaly od čokolád, ale samolepky mě nikdy nezajímaly.

21.

Dnes mám velmi dobrou náladu. Právě začínají jarní prázdniny.

Která z následujících spojek může spojovat uvedené dvě větve ve smysluplné souvětí? Zachovej dané pořadí vět.

- (A) i když
- (B) vždyť
- (C) ale
- (D) a tak

22.

Která řada jmen majitelů telefonní stanice je uspořádána v telefonním seznamu správně podle abecedy?

- (A) Skalník Petr, Skaláková Jana, Sládek Martin, Sládková Míla
- (B) Vanča Aleš, Vaněček Jan, Vaněk Karel, Vaníček Luboš
- (C) Hájková Anna, Hájek Josef, Hájková Milada, Hajnová Petra
- (D) Kroutilová Dana, Krátká Květa, Krátký Zdeněk, Krtek Jan

23.

Který z následujících textů je nevhodnější jako přání k svátku pro babičku?

- (A) Přeji Ti hodně štěstí a zdraví k Tvému svátku.
- (B) Přeji Ti srdečný svátek a hodně zdraví.
- (C) Šťastný svátek a spokojenost Vám přeje Petr.
- (D) Hodně zdraví v dalším roce Ti přeje Jana.

24.

Vždy po teplém jasném září
říjen zle se na nás tváří.

Jak se říká tomuto literárnímu útvaru?

- (A) přísloví
- (B) říkadlo
- (C) pranostika
- (D) rozpočítadlo

25.

Co označuje výraz *folklor*?

- (A) stolní hru
- (B) hudební skupinu
- (C) místo na návsi určené k tanci
- (D) lidové umění a lidovou kulturu

TEXT K ÚLOHÁM 26 A 27

**Podle Lexikonu ohrožených druhů strašidel
(úryvek)**

Je to výhradně městské strašidlo, obývající temné kouty starých domů. Nikdy se nevyskytuje v panelových sídlištích. K tomu, aby strašidlo prospívalo, potřebuje ovzduší prolnuté mnohými osudy a ději minulosti. Nejkrásnější exempláře proto bývají v historických, ale stále obydlených objektech. Nepřijímá žádnou potravu, přesto však, když ulehne někomu ve spánku na hrudník, zdá se velmi těžká, zvláště k ránu. Člověku se pak zdají ošklivé sny, nemůže dýchat, dusí se, probouzí se zpocený.

26.

Podle informací, které jsou obsaženy v úryvku, rozhodni, jak se jmenuje strašidlo, o kterém se mluví:

- (A) Touživka svízelná
- (B) Noční můra
- (C) Ježibaba polétavá
- (D) Nosatka medomilná

27.

Které z následujících slov je antonymem (slovem opačného významu) ke slovu *probouzet se*?

- (A) usínat
- (B) bdít
- (C) nespát
- (D) snít

28.

(úryvek)

Lamentovala, křičela, svolávala lidi na pomoc, ale marně. Lidi spali, a kdo nespál a slyšel volání, dělal, jako že neslyší. Ještě by mohl mít oplétání s úřady, kdo si co uvařil, ať si to sní. Tehdejší malý člověk a dnešní malý člověk jsou na fous stejní malí opatrníci.

(Jan Werich)

Která z následujících vět odpovídá hlavní myšlence úryvku?

- (A) Všichni lidé tvrdě spali.
- (B) Všichni lidé byli odvážní.
- (C) Někteří lidé byli lhostejní.
- (D) Všichni lidé byli neklidní.

TEXT K ÚLOHÁM 29 A 30

HROŠI

Řád: sudokopytníci

Čeď: hrochovití

Hroch, tento africký obr, vede dvojitý život: denní, zasvěcený odpočinku ve vodě, a noční, kdy na souši hledá potravu.

Večer, když tito tlustokožci opouštějí vodu, aby se napásli, rozléhá se nad řekou jejich řev. Hroši se neživí vodními rostlinami, pasou se jako ostatní býložravci. Své vyšlapané cestičky nacházejí i potmě díky ohromným kupám trusu smíchaného s močí. Ty fungují jako pachové majáky. Hroši se vrací do svého potoka, jezera nebo zátoky brzy za svítání. Den pak tráví odpočinkem na dně, kde jim vodní vztlak dává zapomenout na jejich dvou až třítunovou hmotnost. Každé 2–3 minuty vyplouvají, aby se nadechli.

Hroši se nejlépe cítí v místech bez proudění vody, kde hloubka dosahuje asi 1,5 m. Taková místa si hájí i za cenu tuhých soubojů. Protivníci si mohutnými špičáky zasazují hroznivé rány (ty se ale rychle hojí a málokdy se zanítí) a nejsou vzácné ani případy, kdy jeden ze soků zaplatí životem.

29.

Odkud pochází úryvek?

- (A) z novinového článku
- (B) z informačního letáku ZOO
- (C) z encyklopedie o zvířatech
- (D) z přebalu přírodovědné knihy

30.

Které z následujících tvrzení je obsaženo v úryvku?

- (A) Hroši pod vodou častěji krácejí než plavou.
- (B) Hroši dýchají pod vodou.
- (C) Rány ze soubojů hrochům často hnisají.
- (D) Hroši jsou býložravci, potravu nehledají ve vodě.

TEXT K ÚLOHÁM 31 AŽ 33

1. Široké nudle uvaříme v osolené vodě podle návodu na balíčku a hotové nudle scedíme.
2. Třešně dusíme se třemi lžicemi cukru.
3. Oloupeme a nakrájíme kiwi.
4. Na vychladlé nudle nasypeme skořici.
5. Plátky kiwi položíme na skořici posypané široké nudle.
6. Na plátky kiwi nakupíme třešně bez šťávy.

31.

Jakým slohovým útvarem je uvedená ukázka?

- (A) popis pracovního postupu
- (B) vyprávění
- (C) oznámení
- (D) inzerát

32.

Na které místo v uvedeném textu patří souvětí *Umyjeme třešně, odstopkujeme je a odpeckujeme je?*

- (A) mezi 4. a 5. bod
- (B) mezi 3. a 4. bod
- (C) mezi 2. a 3. bod
- (D) mezi 1. a 2. bod

33.

Podle obsahu textu určete jeho nadpis:

- (A) Nudle se skořicí a cukrem
- (B) Nudle se skořicí a ovocem
- (C) Nudle se skořicí a třešněmi
- (D) Nudle se skořicí a kiwi

TEXT K ÚLOHÁM 34 AŽ 36

1. Šedivá mlha ležela v noci na prožloutlých lukách jako peřina a teď se zvedá.
2. I cíp lesa zlatě a červeně prostříkaného se objevil a kaplička bílá zasvítla při klikaté cestě.
3. Tráva za humny je mokrá a zebe do bosých nohou.
4. Spadané švestky do hladka umyté se lesknou, některá má tvářičky modravé, jiná do stříbrna zamlžené.
5. Smutná zeleň listů hlásá pokročilý čas, na mezi vystrkují syté kloboučky křemenáče.

34.

O kolika barvách se v textu mluví?

- (A) o deseti
 (B) o devíti
 (C) o osmi
 (D) o šesti

35.

Ve kterém ze souvětí se vyskytuje přirovnání?

- (A) v prvním
 (B) ve druhém
 (C) ve třetím
 (D) v pátém

36.

Které z následujících slov je synonymem (slovem souznačným) ke slovu *zebe*?

- (A) píchá
 (B) hladí
 (C) studí
 (D) proniká

TEXT K ÚLOHÁM 37 AŽ 39

Pes a slepice

Pes ulovil slepici. Nedalo mu to žádnou práci. Jen vycenil zuby a vylekaná slípka mu sama vlítla do chřtánu. Nesl si ji ještě živou domů, ale na lávce přes řeku se zastavil. Tam dole pod sebou na vodní hladině spatřil jiného psa, který držel v zubech ještě větší slepici. To našeho psa rozzlobilo. Bez rozmyšlení skočil do řeky, aby se s tím druhým hafanem serval a slepici mu vzal. Chtěl mít dvě a nakonec neměl žádnou. Ta první, skutečná, mu uletěla, když skočil do vody. A ta druhá nikdy nebyla. Byl to jen odraz na říční hladině.

37.

Jakým literárním žánrem je tato ukázka?

- (A) pohádka
 (B) bajka
 (C) pověst
 (D) pranostika

38.

Jakým výrazem je v textu slovo *hafan*?

- (A) odborným
 (B) zdrobněným
 (C) hanlivým
 (D) lichotivým

39.

Které přísloví je vyjádřeno v textu?

- (A) Sejde z očí, sejde z mysli.
 (B) Pýcha předchází pád.
 (C) Darovanému koni na zuby nehleď.
 (D) Kdo chce mít mnoho, nemívá nic.

TEXT K ÚLOHÁM 40 A 41

Dětské hřiště v Kateřinkách

Výstavba dětského hřiště ve Vodnické ulici v Kateřinkách v minulém měsíci opět pokročila. V průběhu jarních a letních měsíců se nám podařilo plochu rekultivovat, vyčistit ji od náletových keřů a černé skládky, vykácet řadu odumřelých stromů. Také se částečně podařilo vyrovnat terén. Hřiště mělo být dokončeno již na začátku školního roku 2002/2003. V létě nám bohužel došly finanční prostředky. Další finance se nám podařilo získat díky dohodě o pronájmu parkovacích ploch s firmou RLC. Za tyto peníze dokončíme oplocení a další terénní úpravy budoucího hřiště. Velkou pozornost věnujeme splnění bezpečnostních a hygienických norem kladených na dětské hřiště. Předpokládáme, že do konce letošního roku budou už některé hrací prvky instalovány a některé povrchové úpravy budou dokončeny tak, abychom v příštím roce z jara mohli společně s našimi dětmi hřiště slavnostně otevřít.

40.

Které z následujících tvrzení plyne z úryvku?

- (A) V Kateřinkách nemají žádné dětské hřiště.
 (B) Práce na hřišti budou dokončeny během podzimu.
 (C) Parcela na stavbu hřiště byla odkoupena od firmy RLC.
 (D) Nové hřiště v Kateřinkách bude oplocené.

41.

Jaký význam má spojení *černá skládka*?

- (A) nepovolená skládka
 (B) skládka velké špíny
 (C) ojedinělá skládka
 (D) nepoužívaná skládka

42.

Od kterého z následujících slov rodu mužského můžeme vytvořit i ženský rod slova stejného významu tak, aby kořen slova zůstal stejný?

- (A) had
 (B) kmotr
 (C) beran
 (D) strýc

43.

Následující rčení odpovídají určitým lidským vlastnostem, které jsou u nich uvedeny. U jednoho rčení vlastnost významu rčení **neodpovídá**. U kterého?

- (A) Šijí s ním všichni čerti. (je neklidný)
 (B) Nechal by si pro groš koleno vrtat. (je lakomý)
 (C) Kam ho ráno postavíš, tam ho večer najdeš. (je průbojný)
 (D) Nemá všech pět pohromadě. (je bláznivý)

44.

Které z následujících ustálených slovních spojení je uvedeno **nesprávně**?

- (A) moudrý jako kočka
 (B) pilný jako včela
 (C) rychlý jako vítr
 (D) hloupý jako osel

45.

Ke kterému z následujících neúplných přirovnání lze doplnit spojení *drží se ho*?

- (A) _____ jako řípa
 (B) _____ jako lev
 (C) _____ jako dříví v lese
 (D) _____ jako klíště

46.

Které z následujících slov je slovem opačného významu ke slovu *hladký* (povrch)?

- (A) drsný
 (B) tvrdý
 (C) těžký
 (D) měkký

47.

Která z následujících skupin slov obsahuje pouze slova příbuzná?

- (A) nebezpečný, nebetyčný, nebíčko, nebeský
 (B) pečivo, pekelník, pečlivě, pecen
 (C) dokola, kolotoč, koláčový, soukolí
 (D) náměsíčník, náměstí, směsice, měsíčně

48.

Které z následujících slov obsahuje i předponu *s-*?

- (A) nestejný
 (B) zástěna
 (C) přestavba
 (D) nespoknout

49.

Které z následujících slov je nadřazené slovům *hnec*, *utěrka*, *vidlička*, *pánev*, *sporák*, *struhadlo*?

- (A) nástroje
 (B) kuchyně
 (C) nádobí
 (D) oběd

50.

Které z následujících tvrzení je správné?

- (A) Ve Švýcarsku se mluví švýcarsky.
 (B) V Rakousku se mluví rakousky.
 (C) V Maďarsku se mluví maďarsky.
 (D) V Kanadě se mluví kanadsky.